

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי כ"ט תמוז תשע"ט | דף היומי בבלי: תמורה יג.

דף היומי בהלכה: מסימן ת"ה סעיף ה' עד סעיף ז'.

מוסר: שמירת הלשון שמירת הלשון חלק א' שער הזכירה פרק א' 'כתיב' עד פרק א' 'ואחר כך'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

"יש לי תירוץ על הקושיא ששאלת אותי לפני 70 שנה!" | קחו קופסה ריקה ותכניסו לשם את הכעס לשעתיים | איזו עצה יכולה להתאים גם לרב וגם לסנדלר? | 1691

סדר הכנה

פעם בערב תשעה באב שחל בשבת, פנה רבינו ושאל את תלמידו רבי מיכאל פריינד: "מה אוכלים הבחורים בישיבה בסעודה שלישית בשבת זו?"

מרן הגרא"מ שך זצ"ל על ההסתפקות במועט ועל ההצלחה בלימוד התורה הקדושה

קטעים נבחרים מתוך הקונטרס המיוחד שיחולק אי"ה למשתתפי כנס 'סדר הכנה' של 'דרשו' ביום חמישי ז' באב

"פעם חל תשעה באב ביום ראשון, כמו השנה" - סיפר רבינו. "בליל שבת - אכלתי בבית אותה משפחה. בשבת בבוקר כידוע לא אוכלים, לסעודת הצהרים - כפי שכבר אמרתי - לא הייתי מוזמן, ואילו סעודת הערב - מלווה מלכה - אינה מתקיימת בליל תשעה באב... חשבון פשוט הביא אותי אפוא לכדי מסקנה, כי צפוי אני לרעוב ברציפות עד מוצאי תשעה באב. "ובכן, מה עשיתי? ביקשתי מבעלי הבית פרוסת חלה לסעודת היום, ושמחתי עד מאוד כשהזמינוני לסעודה שלישית - במקום סעודת 'מלווה מלכה'.

"בבוקר, לאחר התפילה - נטלתי ידי ואכלתי את פרוסת החלה. כשהגעתי לסעודה שלישית - ראיתי שפוסקים בני הבית כאותה הדעה הסוברת שאפשר לצאת ידי חובה בדברים שמלפתיים אותם את הפת (שו"ע או"ח רצ"א, ס"ה), כך שאל השולחן לא הגישו אלא סלק חי ומלפפונים... בלית ברירה אכלתי את הירקות הללו, ועמם הקאתי גם את פרוסת החלה שאכלתי בבוקר... זו היתה ההכנה לצום תשעה באב... "הנה, רואה אתה?" - פנה רבינו אל רבי מיכאל בחיך - "כמה עלינו להכיר תודה על השפע הרב שמצוי בדורנו!"...

סוג מצוי של התמודדות, הינו ההתמודדות עם מצב של 'מחסור'. אין ספק בכך, שקל ונעים יותר כאשר הפרנסה מצויה די הצורך, והאדם אינו צריך לדאוג את דאגת המחר... אולם כאשר לא כך הם פני הדברים - אל לנו למהר ולהגדיר את מצבנו כמצב של 'מחסור', לפחות לא לפני שנתבונן היטב במעשה הבא: פעם, בערב תשעה באב שחל בשבת, פנה רבינו הגרא"מ שך זצ"ל ושאל את תלמידו רבי מיכאל פריינד: "מה אוכלים הבחורים בישיבה בסעודה שלישית זו?".

רבי מיכאל השתומם כמובן לשמע השאלה, אולם מיהר לענות ולפרט את המאכלים הרבים והמגוונים, כפי שנאמר על סעודה זו (שו"ע או"ח תקנ"ב, ס"ו): "ומעלה על שולחנו אפילו כסעודת שלמה בעת מלכותו".

כאשר שמע רבינו את דבריו, נענה ואמר: "כמה יש להודות על כך! זכורני, שבשעתו אכלתי 'ימים' בבית יהודי שארחני על שולחנו בוקר וערב, והגישו לשולחן לחם וירק. לצהריים, לארוחה העיקרית - צריך הייתי להשיג 'בעל בית' אחר, אבל מפאת ביישנותי - העדפתי לרעוב מאשר להתבזות בבית נוסף..."

נהגים עצבניים כבר יישבו במכוניות וצפרו בחוסר סבלנות, ואז נשמע קול נהמת אופנוע שעליו היה רכוב שוטר תנועה...

מעשים קטנים עם תוצאות גדולות | סיפורים של 'אהבת חינם' לימי בין המצרים

אחורה, הוא הציע שנדחף אותו מעט קדימה במעלה הכביש, בזמן ששאר המכוניות עמודות על מקומן, ולאחר מכן נדרדר את הרכב בחזרה אחורה ונכוון אותו אל צדי הכביש. זה עבד. אחרי שלוש דקות הכביש כבר היה פנוי והתנועה חודשה.

"ניגשתי לשוטר והודיתי לו בחום", מספר לנו בעל המעשה. "החמאתי לו על ההברקה ששלף ברגע, ועל כך שהוא 'הציל את המצב'."

"לפני כן לא חשבתי כמה המחמאה הזאת תהיה חשובה לשוטר, אבל לאחר שהחמאתי לו ראיתי שפניו פשוט הוארו. הוא כל כך נהנה מהדברים החמים שאמרתי לו, ונסע משם כשמצב הרוח שלו 'בעננים'."

"חשבתי על זה קצת, והבנתי למה הוא נהנה כל כך. הרי שוטר תנועה מעצם תפקידו ממלא תפקיד לא נעים. בדרך כלל האנשים שהוא פוגש כועסים עליו בגלל הדו"חות שהוא נאלץ לתת להם. המילים הטובות שלי היו ממש כמים קרים על נפש עייפה, ואני בטוח שבשעות שלאחר מכן הוא היה רחמן יותר כלפי אנשים שנתפסו על ידו בעת שביצעו עבירות תנועה. כך, עם דקה אחת של שבחים ומחמאות, עשיתי אותו מאושר, וגם הפחתתי מעוגמת הנפש שנגרמה לאחר מכן לנהגים אחרים."

מאת: יעקב לוסטיגמן

"אתמול נסעתי ברחובות ירושלים עם רכבי הפרטי", מספר לנו אחד מקוראי 'הפותר'. "הכבישים היו די עמוסים, והנהגים קצרי סבלנות. אני נסעתי לי בנחת, ומראש יצאתי מוקדם יותר כי ידעתי שבשעות הללו התנועה יכולה להיות איטית למדי..."

"לפתע פתאום, ללא שום הכנה מוקדמת שבקה המכונית חיים במרכז הכביש, במעגל תנועה. אני מנסה להעביר את מוט ההילוכים למצב חניה, ולהתניע מחדש את האוטו, אבל הוא פשוט לא מגיב."

"בתוך דקות אחדות כבר השתרכו פקקי תנועה מכל צדדיו של הכיכר. אני רוצה לדרדר את הרכב לצד הדרך, אבל משאית ענקית עומדת מאחורי, ומאחוריה מכוניות רבות נוספות. יצאתי מהרכב וניסיתי להכווין את התנועה. אם כולם ייסעו קצת אחורה, אמרתי להם, אוכל לדרדר את הרכב לאחור, במורד הכביש, ולהחנות אותו בצד הדרך. אבל השיירה הארוכה לא זזה."

"נהגים עצבניים כבר להתאסף סביבי, אחרים ישבו במכוניות וצפרו בחוסר סבלנות, ואז נשמע קול נהמת המנוע של אופנוע עליו היה רכוב שוטר תנועה."

"השוטר דווקא מצא רעיון מצוין. במקום להתחיל להיזז עשרות מכוניות לאחור כדי לעשות מקום ולדרדר את הרכב

משנכנס אב: היום בשקיעת החמה מתחילים דיני 'תשעת הימים'

איסורי רחיצה, כיבוס, ואכילת בשר ויין

לבישתם לזמן מועט, באופן שלא ייחשבו עוד כמכובסים, ונתנו שיעורים שונים לזמן הנדרש - בין חצי שעה ל'כמה שעות'. עוד נחלקו הפוסקים, אם ניקוי כתם בבגד נחשב ככיבוס האסור, ויש שהתיר רק כשהכתם ניכר בבגד. ניקוי בגד בעזרת מטלית לחה מעט, אינו נחשב ככיבוס, אולם

1. כיצד 'מכינים' את הבגדים לתשעת הימים?

אסור לכבס בגדים או ללבוש בגדים מכובסים בשבוע שחל בו תשעה באב, מלבד בשבת; והאשכנזים מחמירים בכך מראש חודש אב. וכתבו הפוסקים שניתן 'להכין' את הבגדים מראש על ידי

'ניקוי יבש' המצוי במכבסות אסור על אף שהוא נעשה ללא מים. צחצוח נעליים ללא הברקתן אינו נחשב ככיבוס, ויש שהתיר אף את הברקתן, ויש שהתיר זאת רק לכבוד שבת, לאלו הנוהגים ללבוש בגדי שבת.

[שו"ע תקנא, ט, משנ"ב נט רסג, ושעה"צ סח; ביאורים ומוספים דרשו, 38 ור1]

2. עוגה שמעורב בה יין - האם מותר לאוכלה בתשעת הימים?
אכילת בשר ושתית יין אסורות בשבוע שחל בו תשעה באב: מנהג חלק מעדות הספרדים להחמיר בכך מב' באב, ומנהג האשכנזים וחלק מעדות הספרדים להחמיר בכך כבר מראש חודש ואילך, למעט שבתות.

המברך על בשר או יין בימים אלו ונזכר לאלתר באיסור, יטעם מעט כדי שלא תהא ברכתו לבטלה; וכן המבשל בשר לצורך שבת, יש שכתב שמותר לו לטעום מעט מהתבשיל, אם הדבר נצרך להכנתו.

בכלל איסור זה, אסורים גם בשר עוף ומיץ ענבים, וכן כל מאכל ומשקה שמעורבים בהם בשר ויין, כאשר טעם הבשר והיין מורגש בהם; ויש שאסר גם עוגות שמעורב בהן יין כדי להשביח את טעמן.

וענבים אינם בכלל האיסור, ואף כשזב מהן המיץ לאחר

שנבללו ברסק פירות וכדומה.

[שו"ע תקנא, ט, משנ"ב נט רסג, ושעה"צ סח; ביאורים ומוספים דרשו, 68, 72 ור80]

3. איזו רחיצה מותרת לכתחילה בתשעת הימים?

בשולחן ערוך הביא שני מנהגים בנוגע לזמני איסור הרחיצה בחודש אב: מראש חודש ואילך, או בשבוע שחל בו; ולמנהג האשכנזים יש להחמיר בכך מראש חודש ואילך.

איסור הרחיצה הוא אף במים קרים, אולם מותר לרחוץ את הפנים, הידים והרגלים במים קרים, ונחלקו הפוסקים בנוגע לזקן, אם נחשב כחלק מהפנים לענין זה, וכן נחלקו בנוגע לאיזור הנחשב כיד ורגל לענין זה.

כל איסור רחיצה זה הוא רק כשהרחיצה נעשית לשם תענוג, אבל כשנעשית לשם הסרת לכלוך הריהי מותרת. וכתבו הפוסקים שאף רחיצה במים קרים בימים החמים, לשם הסרת זוהמת הזיעה, מותרת; ויש שהתירו אף בסבון, כאשר הדבר נצרך להסרת הזוהמה. אולם, יש שלא הקלו בכך אלא לאיסטנסי הרגיל לרחוץ בכל יום גם בחורף, ורק במים קרים וללא סבון; ויש שאסרו זאת מכל וכל.

[שו"ע תקנא, טז, משנ"ב צג-צז, שעה"צ צח, וביה"ל ד"ה בחפיפת; ביאורים ומוספים דרשו, 109-110]

הסיפור היומי

שאלתי את המטלפן: הרי מעולם לא בא רבי שריה לבקר בבית אבי, ומה יום יומיים? והוא השיב לי: רבי שריה רוצה לומר לאביך תירוץ על איזו קושיא שהוא שאל אותו לפני עשרות שנים...

סיפור מפליא שסיפר הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א | לקראת יום השנה לפטירתו של הגאון רבי שריה דבליצקי זצ"ל, בשבת קודש ב' באב

נסעתי לבני ברק ונכנסתי לאבי, אמרתי לו: "רבי שריה רוצה לבוא אליך לענות לך תשובה על שאלה ששאלת אותו לפני שבעים שנה". אמר לי אבי: "תעשה לי טובה, אל תטריח אדם גדול כמותו, חבל על זמנו היקר. תלך אתה לשמוע ממנו את התשובה ותעביר לי אותה".

כמובן הלכתי אליו אתמול בצהריים, ושאלתי אותו מה רצה הרב למסור לאבי, וכה השיב לי עם כל הפרטים והדקדוקים:

"בשבת ר"ח ניסן תש"ח הייתי גר ברמת גן, והלכתי מרמת גן להתפלל מנחה גדולה. בכל בני ברק התקיימו רק בשני מקומות מניינים למנחה גדולה; מקום אחד ברחוב קאליש ליד בית כנסת הגדול, שם היה בית כנסת קטן של קהילת 'חוג חתם סופר', מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל היה מגיע למסור שם שיעור בספר 'החינוך', ואחר השיעור היה מתקיים במקום מנין למנחה

רבתי! אני חייב לספר לכם סיפור שהיה: שלשום אני מקבל טלפון מביתו של הגאון הצדיק רבי שריה דבליצקי שליט"א [זצ"ל] ושואלים אותי בשם רבי שריה מתי ניתן להיכנס לביתו של אבי מורי [הגאון הצדיק רבי משה טורק]. להשתוממותי השיבו לי כי רבי שריה רוצה לבקר אותו. שאלתי את המטלפן, שמאז שאני זוכר את עצמי מעולם לא בא רבי שריה לבקר בבית אבי, ומה יום יומיים? והוא השיב לי כי רבי שריה רוצה לומר לו תירוץ על איזו קושיא ששאל לפני עשרות שנים...

האמת היא, שזוכרתי אז שלפני כשלוש שנים, כאשר יצאתי מניחום אבלי מבייתו של מרן הגאון רבי חיים גריינמן זצ"ל, יצא אז גם רבי שריה, והוא אמר לי כי שמע מאבי שאלה לפני ששים ושבע שנה! והוא עדיין לא השיב לו על כך תשובה!... והנה כעת הוא מצא תירוץ לאותה שאלה.

אך מיד אחר כך חשבת, כי אם אנחנו היינו מרוויחים עשרים אלף דולר סתם כך ביום בהיר, הרי גם אנחנו היינו זוכרים את היום הזה גם כעבור שבעים שנה. נו, אם כך מה הפלא שתלמידי חכמים שאת כל חיותם שואבים מהתורה הקדושה, יזכרו שאלה שנשאלה כעבור שבעים שנה.

"טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף". יהודי כמו רבי שריה שכל עיתותיו מנוצלות לתורה, התורה חשובה בעיניו יותר מעשרים אלף דולר...

(מתוך 'אוצרותיהם אמלא' ויקרא, הובא ב'אוסף גליונות דברים תשע"ח)

גדולה, ושם הייתי מתפלל. ומנין שני התקיים בגבעת רוקח למטה ברחוב חתם סופר, בבית מרן ה'חזון איש' זצ"ל.

"לפתע אני רואה את אבא שלך רבי משה טורק יוצא מאיזה בית קטן ברחוב אברהם והוא שאל אותי שאלה בלימוד. לא ידעתי אז מה להשיב לו, אז לא עניתי לו. מאז אני מחזיק את השאלה הזאת כבר הרבה שנים, ומעוניין לענות עליה תשובה... והנה כעת מצאתי רמב"ם מפורש שעונה על השאלה, אז אנא תלך לאביך, תזכיר לו את השאלה ותראה לו את הרמב"ם הזה כתשובה מפורשת עליה...". בתחילה התפעלתי עמוקות. לזכור שאלה במשך שבעים שנה!

יהלומים מגדולי ישראל

שמעתי מרבי שבתאי יודלביץ זצ"ל: "החמור שאל את הכלב: 'אני לא מבין, אני עובד כל היום 'כמו חמור', מבוקר עד ערב סוחר משאות, ובעל הבית לא אוהב אותי. ואילו אתה, הכלב, לא עובד כלום, וכולם אוהבים אותך, מלטפים אותך, מטיילים איתך, אתה ממש 'מלך' מה הסוד שלך?' אמר לו הכלב: 'בא ואלמד אותך את הסוד!'..."

הגאון הצדיק רבי ראובן קרלנשטיין זצוק"ל - על החנפנים, הכלבים והחמורים

לא כולם יודעים להחניף. במקרים רבים החנופה מאד מאד לא מוצלחת... אבל 'כלב' - יודע להחניף! הוא יודע טוב מאד ללקק...

כש'אין' - עושים ענין מכל 'יש'

ה'שערי תשובה' מביא: "אמרו רבותינו: אם יש עליך רעים, מקצתם - משבחים ומקצתם - מוכיחים, אהב את המוכיחים ושנא את המשבחים, כי אלה - לחיי עולם יביאוך, ואלה - ברעתך ישמחוך, כי ישבחוך!"

המוכיח מביא לך תועלת, הוא נותן לך מוסר, ובכך הוא מביא אותך לחיי עולם! החנפן - לא מביא לך כל תועלת. 'לא נשאר לך ביד' מאומה מכל החנפה.

זאת ועוד: מי שמוכיח אותך, נותן לך מוסר - סימן שהוא מחזיק ממך! הוא אוהב שיש לך כוחות להשתפר, לכן הוא בוחר להוכיח אותך. מי שמתחנף אליך - לא מחזיק ממך באמת... כעת, לפי שעה, הוא משבח אותך, אבל בתוך ליבו - אין לו הערכה אמיתית כלפיך. משל למה הדבר דומה? תינוק - לא יודע ללכת. כשהוא גדל מעט ומתחיל לפסוע כמה פסיעות - שמחה וששון! התלהבות...

מה יש? מה קרה? על מה ההתלהבות? התשובה: כיון שבעיקרון הילד לא יודע ללכת, ממילא עושים ענין מכל פסיעה שלו.

כן הוא החנפן. הוא משבח אותך, מתלהב ממך, עושה ענין מכל דבר קטן. מדוע? כי באמת הוא לא אוהב ממך...

כש'אין' - עושים ענין מכל 'יש'...

מדוע עזב ה'בית הלוי' את העיר סלוצק?

רבים ומאורם של ישראל, ה'בית הלוי' זצ"ל, היה רב בעיר הגדולה סלוצק במשך עשר שנים. בנו מספר כי הוא עזב את העיר בעקבות

"ולא תחניפו את הארץ אשר אתם בה כי הדם הוא יחניף את הארץ" (במדבר ל"ה, ל"ג)

הספרי כותב, כי מפסוק זה לומדים אזהרה לאסור חנופה. הרמב"ן במקום מסביר שהאזהרה היא שלא להחניף לרשעים. שמעתי מרבי שבתאי יודלביץ זצ"ל, אי! ר' שפסעל, הוא היה 'מגיד' אמיתי, וכך אמר:

החמור שאל את הכלב: "אני לא מבין, אני עובד כל היום 'כמו חמור', מבוקר עד ערב סוחר משאות על גבי, ובעל הבית לא אוהב אותי. ואילו אתה, הכלב, לא עובד כלום, וכולם אוהבים אותך, מלטפים אותך, מטיילים איתך, אתה ממש 'מלך' - מה הסוד שלך?" אמר לו הכלב: "בוא ואלמד אותך את הסוד! בלילה, כאשר בעל הבית מביא לך לאכול, תוציא לשון, תלקק אותו... כך הוא יאהב אותך... תבין היטב: גם בעל הבית זקוק לליטוף! אם תלטף אותו - הוא גם ילטף אותך!"

הגיע הלילה. בעל הבית הגיש לחמור את מנתו. החמור הוציא את לשונו הארוכה והחל ללקק את אדונו לאורך ולרוחב, כשמפיו נוזל ריר בכמויות נדיבות...

בעל הבית התרגז מאד, והחל לצעוק עליו בקולי קולות: "חמור שכמוך! מה אתה עושה לי?! ממחר בבוקר אכפיל ואשלש את עבודתך, עד שתלמד איך מתנהגים..."

למחרת בבוקר פנה החמור לכלב ואמר לו: "כלב שכמוך! למה רימית אותי? עשיתי כמו שאמרת לי לעשות, ליטפתי את בעל הבית, ורק נזק יצא לי מזה..."

אמר לו הכלב: "זוהי אמנות מיוחדת לדעת איך ללקק... אני הכלב, יודע איך מלקקים. אתה, החמור, לא בקי במלאכה זו..."

כך היה ר' שפסעל עושה ליצנות מהחנפנים...

מעשה שארע:

באותה התקופה החלה המודרניזציה להתגבר. 'לגבירים המתחדשים' כבר 'לא התאים' לשלוח את ילדיהם ל'חיידרים המיושנים', והחלו לשלוח אותם לבתי ספר מודרניים.

בנו של אחד הגבירים הגיע למצוות. הגביר התכונן לערוך לו סעודה מפוארת, וכדי 'להשלים את התמונה' הוא נכנס למעונו של ה'בית הלוי' להזמינו להשתתף בסעודה.

שאל אותו ה'בית הלוי': "באיזו סוגיה ידרוש הבחור, נער בר המצוה?" הגביר התבלבל לגמרי... בבית ספר של בנו לא ממש לומדים סוגיות...

הוא השיב ואמר: "כבוד הרב יודע! הילדים של היום הם לא הילדים של פעם... הילדים של היום כבר לא אומרים פלפול בבר מצוה שלהם..."

נענה ה'בית הלוי' ואמר לגביר: "אם הנער לא דורש בדברי תורה - הרי זה 'מושב לצים', ואינני הולך למקום שכזה".

האבא ניסה לשכנע את הרב: "אין אדם טורח בסעודה ומפסידה! ערכנו סעודה שלמה, ישתתפו בה אנשים חשובים, וכולם מחכים שהרב יבוא". אך הרב נשאר בשלו: "זה לא נקרא בר מצוה! כולם יאכלו וישתו ולא יגידו דברי תורה? לכזאת בר מצוה אני לא הולך".

והנה בעוד השניים מדברים, הגיע אדם נוסף, עני ואביון, ביחד עם בנו, לבקש ברכה מהרב לרגל היכנסו של הנער לעול תורה ומצוות. האיש לא התכונן להטריח את הרב להשתתף בשמחה. כל כוונתו היתה, כאמור, רק לבקש את ברכת הרב.

האיש האזין לשיחה של הרב עם הגביר, ולפתע אזר אומץ ושאל: "אולי יכול הרב לבוא להשתתף בשמחה שלנו. נער בר המצוה, הכין פלפול ארוך, ולכבוד גדול יהיה לנו אם יטרח הרב ויבוא לשמחתנו, ואף יאזין לדברי התורה שיאמר הבן".

נענה ה'בית הלוי' על אתר ואמר: "אליכם, בע"ה, אבוא! ילד שלומד בחיידר תורה, ואומר דברי תורה - אבוא להשתתף בשמחתו!" הגביר ראה, שמע ונדהם - "אלי - הוא לא בא, ולשלעפער הזה - כן..."

הוא מיהר לספר לחבריו מה שהרב 'עולל' לו: "מילא אם הרב לא היה הולך בכלל לבר מצוה - ניחא, אבל אליו כן ואלי לא, רק מכיוון שבנו לומד בחיידר, ובני לא - דבר כזה לא מתקבל על הדעת", אמר.

הוא החליט לנקום ברב!

בהיותו גביר בעל השפעה רבה בעיר, פנה לבעל האכסניה בה

התגורר הרב, והורה לו באופן חד משמעי להוציא את הרב מביתו. במקביל הוציא הודעה לכל בעלי הבתים שבעיר, לבל יהינו להשכיר את דירותיהם לרב!

בעל האכסניה נאלץ בעל כרחו, להודיע לרב על הצורך לפנות את האכסניה. הרב הבין למצוקתו והרגיע אותו: "אני מבין אותך, אתה חייב לשמוע בקולו של הגביר. אם לא תשמע לדבריו עלול אתה למצוא את עצמך ללא פרנסה, ללא פת לחם".

הרב ניסה למצוא מקום מגורים אחר, ומשנתקל שוב ושוב בסירוב, הבין את שעולל לו הגביר...

והנה מושל העיר, גוי מבטן ומלידה, שהעריך מאד את הרב, שמע את כל הסיפור ואמר לרב: "אני אתן לך דירה מפוארת חינם אין כסף, ובלבד שתישאר עמנו בעירנו".

אך ה'בית הלוי' חשש שמא יהיה בזה חילול השם ועזב את העיר. בצורה שכזאת קיים ה'בית הלוי' את ה"ולא תחניפו". הוא לא נרתע להשמיע את דעתו הברורה, דעת תורה, באזניו של הגביר, ואף אם הדבר יהיה כרוך באיבוד מקום המגורים.

מי שחי באמונה - יודע שהכל מאת ה'. אך לא כל אחד יכול לעזור לו - חוץ מהבורא יתברך! לאדם כזה אין מה ואין למי להחניף! סיפר לי יהודי נאמן, ראש עירייה לשעבר: "כשכיהנתי בתפקידי בתור ראש העיר, ראיתי אנשים שכל אימת שהיו רואים אותי היו 'משתחוים' לי! כשעברתי ברחוב הם היו 'משתכשכים' בי, נצמדים אלי, לעיתים היתה התקהלות גדולה, וקרוב היה המצב לכלל סכנת נפשות.

"והנה נוכחתי בדבר מעניין: בו ביום שהם שמעו שאני עומד לפרוש, עוד בטרם פרשתי בפועל - אף אחד מהם כבר לא הכיר אותי... כשעברתי לידם - אפילו לא נדו לי בראשם לשלום..."

"הרגשתי את הגועל נפש שבדבר: כל עוד היו צריכים הנחה בארנונה, או אישור בניה - אני קיים! יש לי את כל המעלות הטובות שבעולם! אבל בו ברגע שהם כבר לא היו צריכים אותי - נהפכתי פשוט לאוויר... כאילו אני לא קיים!"

רבותי! הבה ונזכור: כשיש אמונה בבורא עולם - אין צורך להחניף לאיש.

[מתוך הספר 'יחי ראובן - במדבר']

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

"אני ממחר להכניס את הכעס לקופסא זו"

5 נקודות מיוחדות מהגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על הכעס ותוצאותיו

4. מעניש את עצמו

ונשמע פתגם העולם, שהרגזן מעניש את עצמו בגלל העוולות והטעויות שעושים אחרים, כי בגלל שנכנס בלבו של חברו רוח שטות וחסא כנגדו שלא כדין, הרי הוא כועס ועי"ז מזיק לעצמו. כה אמר הרה"ק הישמח משה זי"ע (על דבריהם ז"ל) (אבות ב י) 'אל תהי נוח לכעוס', דממה נפשך לא ימהר אדם לכעוס: כי אם כעס זה עבירה הוא - הרי חלילה לו מלעבור עבירה ולכעוס, ואם כעס זה לש"ש הוא ודבר מצווה הוא, אם כך ודאי שאין למהר לכעוס, כי ל'מצווה' נדרשת 'הכנה' וישוב הדעת...

5. קופסת הטבק המיוחדת

להרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ זי"ע הייתה קופסת טבק ריקנית והיה מחזיקה תדיר בין אצבעותיו, פותח וסוגר. פעם שאל לפניו אחד מחסידיו: תורה היא וללמוד אני צריך, מה ענין יש לרבי בקופסא ריקנית זו? השיבו הרה"ק: בכל עת שמתעוררת בי מידת הכעס על איזה דבר, אני ממחר להכניס את הכעס אל תוך קופסא זו למשך ב' שעות. ובזמן זה אשכח כל מאי דהוה, ורק כעבור ב' השעות פותח אני אותה ובודק האם אכן הייתי צריך לכעוס אם לאו.

כך הוא טבע הכעס, כשמניחים אותו לאחר זמן מתקרב לגמרי. ועיקר העבודה לאצור בתחילה את כל ה'חום בקרבו לבל יתפרץ חוצה לו. וכן אמר הרה"ק הישמח אמת' זי"ע (הובא בנר אלחנן עמ' י"ב) שהרבה יש לנו ללמוד מהרכבת, שכל כוח המניע אותה למרחקים בא ממה שהקטר אוגר בתוכו את החום הנוצר מן האש (מהפחם), ובוזה גדול כוחו להניע את כל הרכבת הכבדה ונוסעיה. כיו"ב כשנצור פינו מלדבר בעת שבוערת האש בקרבנו - נזכה להמשיך בדרכנו ביתר שאת ויתר עוז, לבוא לתכליתנו הטוב הן ברוחניות הן בגשמיות.

(מתוך באר הפרשה ויקהל פקודי-החודש תשע"ז)

1. הזמן המסוכן למחלוקות

כתב ה'בן איש חי' בשם החיד"א: בעלות המנחה ב'ערב שבת' הוא עת מסוכן למחלוקת בין איש לאשתו, ובין המשרתים, והרבה טורח הסט"א בזה לחרחר ריב. והאיש הירא יכוף יצרו ולא יעורר שום מחלוקת והקפדה, ואדרבה יבקש שלום, עכ"ל.

2. איך למצוא חן

כתב בספר 'חרדים' (פס"ו אות עה): אם רוצה אדם למצא חן בעיני ה', לא יכעוס, שנאמר (בראשית ו ח) 'ונח מצא חן בעיני ה'', ולא פירשו למה, אלא בשמו פירושו (היינו שסיבת נשיאת החן מרומזת בעצם השם - 'נח'), שהיה נח בדיבורו ובמעשיו ובהילוכו לכן מצא חן. ח"ן ונ"ח חד הוא (היינו שאותיותיהם שוות), עכ"ל. כיוצא בזה איתא (פסחים קיג): 'שלשה הקב"ה אוהבן', מי שאינו כועס, ומי שאינו משתכר, ומי שאינו מעמיד עצמו על מידותיו'.

3. באמצע השיעור של ר' חיים שמואלביץ

כבר היה מעשה, בעת שאמר הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל ראש ישיבת מיר שיעור בעומק העיון, ובעיצומו של ריתחא דאורייתא נעשה 'איזהו חכם' ושאל את ראש הישיבה - מדוע ברא הקב"ה את האדם כשהאזוניים והאף בולטים מפניו כלפי חוץ, ואילו העיניים והפה חלקים עם פניו. השיב לו רבי חיים בפקחותו - תוך כדי דיבור, שעשה כן הקב"ה כדי שיהא מקום להניח עליו את המשקפיים (ברילע'ן), אבל אם האף והאזוניים היו אף הם לפנים מצורת הפנים, הרי לא היה לאדם על מה להניח - ומיד חזר לרתיחת התורה דקא מרתחא ביה. ויש להתבונן הרבה בגודל סבלנותו של הגר"ח, שלא זו בלבד שלא חרה אפו בו על שמפריע ומבלבל באמצע השיעור בשאלה מוזרה כזו, כאותו אחד ששאל את הלל הזקן... אלא אף ענה והסביר לו 'כסיל' כאולתו'.

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל
שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

את לימוד הזוהר היומי מסתיר רבינו מעיני בני אדם, ולפיכך לומד חכמה זו באישון לילה

הצצה על ה'חובות' - סדר הלימוד היומי של מרן הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א

ונכנס לחדר הפנימי, ואמר שצריך ללמוד כאן משהו, וראיתי שלמד בספר יהושע, ואח"כ הסתגר בחדרו ולמד בזוהר פרשת תרומה. והיתה שם סימניה כבכל ספרי חובותיו, כיון שגם זה חלק מלימוד החובות.

בשנים עברו למד רבינו ספרי קבלה וסיימם כל שנה, ביניהם ספר 'פרי עץ חיים' לרבינו חיים ויטאל זצ"ל [וכידוע גם מרן החזו"א זצ"ל היה לומד בספר 'פרי עץ חיים'], וספרי ה'לשם' [ושמעתיה מרבינו שעבר על כל ספרי ה'לשם', והוסיף שזה ספר מאד מעניין שיש בו את כללי הקבלה]. וכשרבינו התחיל פעם פרק שני של חגיגה, 'אין דורשין', אמר: היום אני לומד 'קבלה'.

אמירת תהילים - רבינו אומר כל יום מזמור אחד בתהילים, ומתחיל מחדש למחרת יום הכיפורים. ושמעתי מרבינו שגומר את ספר התהילים באמצע חודש אב, ומאז אומר כל יום עשרה פרקים כדי לסיים את התהילים עד ר"ח אלול, ובמשך חודש אלול אומר כל יום עשרה פרקים כדי לסיים פעמיים את התהילים עד ראש השנה, ובעשרת ימי תשובה גומר כל יום את כל הספר.

(שבת תשובה תשע"א) אמר רבינו שכבר בלילה אחר חצות גמר התהילים, וזה לוקח לערך שעה וחצי.

ופעם אחת סיים רבינו כל ספר התהילים, כמנהגו כל עשרת ימי תשובה, לאחר שסיים אמר שזה לוקח כשתי שעות, ואמרתיו לו שהסתכלתי בשעון ולקח כשעה וחצי וקצת פחות, ואמר רבינו: נו, היום זה הלך מהר.

ה'חטיפות' של רבינו - מכיון שכבר מעל לשבעים שנה סיגל רבינו לעצמו לסיים את הש"ס בכל שנה, עלה בחשבונו שנצרך לכך כמה דברים: א. ללמוד כאמור כל יום שמונה דפים. ב. כמו כן באם מגיע לסיום המסכת ונשאר למחרת פחות משמונה דפים, כגון בחודש טבת שלומד מסכת זבחים, וכשמגיע לסוף המסכת היה עליו להתחיל הלימוד היומי בדף ק"ו, בו בזמן שדפי המסכת עד דף ק"כ, ואם ילמד מדף ק"ו כמידי יום שמונה דפים יגיע לימודו עד דף ק"ד, ולמחרת כבר ישארו פחות משמונה דפים - לפיכך עשה לעצמו חוק שאין להשלים דפים מסכת למסכת, אלא לומד באותו יום מדף ק"ו עד סוף המסכת שזה חמש עשרה דפים, וזה הנקרא 'יום החטיפה', משום שחוטף דפים יותר מכל יום [ועי' עירובין נ"ד א': א"ל שמואל לרב יהודה שינא חטוף ואכול חטוף ואישתי, דעלמא דאזלינן מיניה כהלולא דמי].

אשרי עין ראתה כל אלה את חשקת התורה והצמאון הנורא

המתח הגדול של החובות השורר בסביבתו כל יום מחדש, עד לסיומם של לימודי החובות. וחובות אלו רודפים אותו כל שעות היממה, ואפילו שכשנשכב לנוח, מיד כשמתעורר דעתו על החובות. ואף מצב בריאותו תלוי במידה רבה אם נמצא לפני סיום החובות או לא.

סדר לימודים אלו סיגל רבינו לעצמו כבר בתור בחור צעיר בגיל שש עשרה לערך, והקדיש לכך שעות רבות מידי יום ביומו, בלי לדלג אף יום גם בזמנים לא קלים. וכך חוטף רבינו מזמנו היקר ללימודים אלו, בו בזמן שאת עיקר יומו הוא מקדיש ללימוד העיון וחיבור ספריו הנפלאים ועריכת מכתביו ועוד.

ומפני שרבים שואלים ודורשים לפתוח להם פתח לתוך העולם הנפלא הזה של חובותיו של רבינו, לדעת מה לומד וכמה לומד מידי יום ביומו, למען הגביר אהבת וחשק לימוד התורה בקרבם, וממנו יראו וכן יעשו - לפיכך השתדלנו בס"ד להביא קצת מענין לימוד חובותיו, להרוות לב הצמאים לדעת הליכות מלכי בקודש מאן מלכי רבנן רבינו שליט"א, להגדיל תורה ולהאדירה.

ונציין בקצרה סדר לימודיו: רבינו מתגבר כארי לאחר חצות הלילה, ומתחיל באמירת א. תיקון חצות ב. זוהר ג. תהילים ד. נ"ך ה. משנה ברורה ו. רמב"ם ז. שו"ע ח. תלמוד בבלי ט. תוספתא י. תלמוד ירושלמי.

ובערב שבת קודש לאחר הצהרים כשחוזר מהטבילה במקוה לכבוד שבת, לומד שנים מקרא ואחד תרגום עם פרש"י, ובחומש שמות מכילתא, ובחומש ויקרא ספרא [תורת כהנים], ובחומש במדבר ודברים ספרי.

תיקון חצות - את סדר יומו בלימוד חובותיו פותח רבינו לאחר שמתעורר בחצות הלילה, עם אמירת 'תיקון חצות', ומשתדל מאוד להצניע הדבר שלא יראוהו בנ"א.

לימוד הזוהר - בתוך לימודי חובותיו לומד רבינו כל יום דף בזוהר הקדוש [לימוד זה לומד רבינו כשהוא ספון בביתו לאחר חצות הלילה, לאחר שאמר תיקון חצות. לא ניחא ליה רבינו שרואים אותו לומד חכמה זו, ולפיכך משתדל להסתיר את הדבר]. ושמעתי מאיש נאמן שזוכר בשנים עברו שרבינו למד כל שבת את הזוהר של פרשת השבוע.

עובדא הוה פעם בחול המועד סוכות שיצא רבינו מהסוכה

לכל דף גמ', ואע"פ שכבר למד רבינו את כל הש"ס פעמים רבות, מ"מ כל פעם ניגש אל לימודו באותו החשק ובאותה השתוקקות כאילו לומד זאת פעם ראשונה, ומקיים במוחש דברי חז"ל 'בכל יום יהיו בעיניך כחדשים'.

לימוד מסכתות קטנות - רבינו בגודל צמאנו לכל חלק בתורה לא מוותר אף על דבר אחד מדברי חז"ל בכל רחבי הש"ס, ואחד הדברים הבולטים שרבינו עמל עליו מאד בסדר הלימוד של השמונה דפים הוא במסכתות הקטנות שנדפסו בסוף מסכת ע"ז, שכוללים אבות, אבות דרבי נתן, סופרים, שמחות, כלה, כלה רבתי, דרך ארץ רבה, דרך ארץ זוטא, גרים, כותים, עבדים, ספר תורה, תפילין, ציצית, מזוזה.

מסירות נפשו של רבינו שלא לבטל מקביעותו

ולהמחיש כמה מוסר רבינו נפשו שלא לבטל מקביעות לימודיו תמיד העובדה הבאה: בערב סוכות תשס"ב עבר רבינו אירוע רפואי, שלא נודע בבירור רק עד מוצאי החג מה בדיוק מצב בריאותו. לאחר סעודת החג בבוקר כבר לא יכול היה רבינו ללכת על רגליו בעקבות האירוע, והיו צריכים לגוררו עם כיסא למיטה, ובקושי הצליח לעלות ולזוז במיטתו. ולפתע ביקש גמ' בבא מציעא והחזיקה בידי עד שגמר את שמונת הדפים של לימוד חובותיו. והדבר היה לפלא בעיני כל רואיו איך מצילח לעשות זאת.

ובמוצאי יו"ט אושפז בבית הרפואה 'מעייני הישועה' שם טופל מספר שבועות במסירות רבה. ובתחילה ישב על כסא גלגלים בשיתוק חלקי, ואמר לי שקשה לו מאד לאמץ את הראש וללמוד, אבל ב"ה כל בוקר למד החובות במסירות רבה ולא ויתר אף יום אחד, תמידין כסדרן. ובכל יום שהיה גומר את כל לימוד חובותיו היה אומר בשמחה ובסיפוק: 'ב"ה גמרת את החובות', ובס"ד לא דילג אף בשנה זו אפי' יום אחד מלימוד חובותיו. ובאמת בשנה זו בערב פסח בסיום היה רבינו מרוגש ביותר בהודאה לה' שזכה גם בשנה זו לסיים יום את לימוד חובותיו, דבר שכלל לא היה מובן מאליו.

וזכורני שכשהיה אז רבינו בבית הרפואה, שמעתי שהתבטא, שכיון שכבר חוזר הרבה במשך השנים על הגמ', ממילא כשלומד את הגמ' יודע להמשיך בע"פ את המשך הגמ'.

ולהמחשה נוספת עד כמה מוסר נפשו ללימוד חובותיו היומיים: בערב שבת קודש וארא כ"ז טבת תשע"ו קודם הדלקת נרות חש רבינו לפתע שלא בטוב, וגופו קדח מחום, וכך במשך השבת היה בחולשה גדולה תחת השפעת רפואות, ובשבת זו היה עליו לסיים מסכת מנחות לפי סדר הלימוד הרגיל, ועל אף כל חולשתו התאמץ במשך כל השבת בלילה וביום ללמוד עד דף ועוד דף, עד אשר בס"ד סיים לקראת מוצאי שבת מסכת מנחות במסירות נפש עצומה.

ובמוצאי שבת הוחלט בהתייעצות עם הרופאים לאשפזו בבית הרפואה 'מעייני הישועה' כדי שיקבל את הרפואה דרך הוריד ויזרוז את ההשפעה, וכשסיפרו על כך לרבינו הגיב מיד בתמיהה:

כיצד אפשר להתאשפז, הרי צריך להתחיל מסכת חולין?

ממתי התחיל רבינו בלימוד החובות

שאלו לרבינו ממתי התחיל סדר לימוד חובותיו זה, שמסיימם כל שנה בערב פסח, והשיב: בגיל שש עשרה בערך. ובשנה ראשונה ושניה עדיין לא הצלחתי לעמוד בהכל, משום שהיה קשה ללמוד שמונה דפים ליום, ובשנה שלישית ב"ה כבר הצלחתי. אמנם את סדר המחזור של הלימוד ברמב"ם וש"ע התחלתי מאוחר יותר.

היום סובב סביב ה'חובות'

אחד מהחיזוקים הגדולים לאהבת תורה שזוכים לקבל מלחסות בצילו הקדוש של רבינו הוא לימוד ה'חובות', שעל זה סובב והולך כל היום כולו, ובזה רואים בחוש איך כל הבריאה משועבדת לתורה.

ונמחיש הדבר עד כמה רבינו חי את לימוד חובותיו: לא פעם נכנס יהודי ושופך לבו לרבינו על ריבוי החובות שיש לו, אומר לו רבינו: 'גם לי יש חובות'. ולא פעם התבטא רבינו לפני סיום החובות: 'אני בעל חוב גדול'.

שמעתי מאאמו"ר שליט"א: באחד מימי השבע ברכות של בן רבינו עם אחותי הצ' תחי', אמר רבינו לאאמו"ר שליט"א שמתנצל שאינו יכול לבוא לאחד מהשבע ברכות כיון שהוא בעל חוב ועליו לפרוע חובותיו. בתחילה חשב אאמו"ר שליט"א שהכוונה לחובות כספיים, וניגש לחברותא של רבינו, הגאון ר' דב וינטרוב זצ"ל ואמר שצריך לראות כיצד לעזור לרבינו. והלה החל לחייך... שאלו אאמו"ר שליט"א מדוע הינך מחייך, והשיב לו שאין כוונת רבינו לחובות כספיים אלא היות והיתה חתונה ושבע ברכות שגזלו הרבה זמן, צריך רבינו להשלים לימוד חובותיו, ולפיכך השאיר ערב אחד פנוי ולא הלך לשמחת שבע ברכות של בנו להשלים לימוד חובותיו [וזכורני כי הרבנית ע"ה היתה מרבה לספר עובדה זו בעונג רב].

סיפר אחד מבני רבינו שלמד עמו בחברותא שנים רבות, שקודם שהתחילו בלימוד לא היה שייך לדבר עמו על שום ענין, וראו עליו שהוא מתוח, ורק לאחר שגמרו קביעות הלימוד ראו שנחה דעתו עליו, והיה אפשר לשוחח עמו, משום שקודם צריך ללמוד ולא לדחות לאחר זמן.

אירע פעם שרבינו נתעורר בחורף משינת הצהרים כשכבר היה חשוך, ורגע היה נדמה לו שזה בוקר, ואמר לאחר מכן שהנפק"מ שחשב שכבר התחיל יום חדש, שהחל ללמוד את חובות הלימודים של מחר.

מידי פעם כשצריך להגיע איזה רופא לסייע לרבינו, רבינו מתבטא: "עכשיו זה זמן לבוא?" ושאל רבינו מדוע היום זה לא הזמן, והשיב שנשארו עוד חובות וזה לא הזמן עכשיו.

אמרתי פעם לרבינו שבימי חול המועד היו כאן אלפי איש שבאו לאחל חג שמח ולהתברך ממנו, ואמר רבינו: העיקר שהספקנו את החובות ב"ה.

(מתוך: 'החובות של רבינו הגר"ח קניבסקי שליט"א')

להתקשר לתורה

מסביב לשעון

24 שעות ביממה

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/1

חדש
הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • אידיש
שלוחה 2/3

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב **יוסף ברגר** שליט"א
ווארט עם סיפור בראי הפרשה
שלוחה 7

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 1/3/1

הרב **אברהם פוקס** שליט"א
הפנתח בכל יום - המייל היומי של דרשו
שלוחה 3

הר' **שלום יכנס ואברהם פוקס** שליט"א
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע
שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

מי שיצא בשבת אל מחוץ לתחום וחזר לתוכו - האם רשאי ללכת יותר מארבע אמות?

במחיצות שלא לשם דירה, וגודלו אינו עולה על 'בית סאתיים' (כ־1,658-1,152 מ"ר, לשיטות השונות) - נחשבת כל רשות היחיד זו עבורו כארבע אמות.

ואם נכנס לעיר המוקפת בחומה, או בתיקון עירובין כדין - כיון שדינה כרשות היחיד, הריהי נחשבת כארבע אמות, ורשאי ללכת מקצה לקצה של העיר, אף אם מדובר בעיר גדולה מאוד.

[שו"ע תה, ה-ו, ומשנ"ב טז, כ, כא, כב ויג]

מי שיצא בשבת אל מחוץ ל'תחום' מתוך אונס, כגון שהוציאוהו על כורחו, או שנשקפה סכנה לחייו והוכרח לברוח, או שיצא בשגגה, וכגון שהיה טרוד במחשבותיו ויצא מהתחום מבלי משים - אינו רשאי ללכת יותר מארבע אמות.

ואם חזר לתוך התחום באונס, או בשגגה - דינו כאילו לא יצא כלל, דהיינו שרשאי ללכת עד אלפיים אמה לכל סביבות העיר. ואם בהיותו מחוץ לתחום נכנס באונס או בשגגה לרשות היחיד, דהיינו מקום שהוקף במחיצות לשם דירה, או שהוקף

מי שיצא בשבת אל מחוץ לתחום עירו ונכנס לעיר אחרת - האם רשאי להסתובב בכל העיר?

וכמו כן, אם נכנס לעיר המוקפת חומה או ב'עירוב', כנ"ל - אינו רשאי לצאת ממנה ל'עיבורה' של העיר (ראה שו"ע שצח, ה). ויש אומרים שהנכנס לעיר, בין אם היא מוקפת בחומה ובעירוב, ובין אם לאו - נחשבת כל העיר יחד עם עיבורה כארבע אמותיו; ויתכן שבשעת הדחק ניתן להקל. ואם לא נכנס לעיר, אלא לעיבורה בלבד, אין להקל כלל.

[ביה"ל תה, ה-ו ד"ה מוקפת; ביאורים ומוספים דרשו, 18 201; וראה שם, 22]

כאמור, מי שיצא בשבת אל מחוץ ל'תחום' באונס או בשגגה, ובהיותו שם נכנס לרשות היחיד כלשהי, נחשבת כולה כארבע אמותיו. ואם יש רשות היחיד אחרת הצמודה אליה, דהיינו שלא מבדילה ביניהן רשות הרבים או 'כרמלית', נחשבת אף היא כחלק מארבע אמותיו.

ומאחר ורשות היחיד שנכנס לתוכה נחשבת כארבע אמותיו, אינו רשאי לצאת ממנה אף אם הוא עומד בסמוך לפתחה, כיון שאין לו ארבע אמות מעבר לגבולותיה.

מי שנכנס בשבת לרשות היחיד שמחוץ לתחום - האם רשאי לצאת ממנה?

ממנה עד לטווח של ארבע אמות ממקום עומדו. אולם, מי ששבת בעיר המוקפת בחומה או ב'עירוב', ויצא מחוץ לתחומה, וחזר לתוך העיר - אף אם יציאתו וחזרתו היו במזיד - מכיון שבכניסת השבת שהה בעיר זו, נחשבת עבורו כל העיר כארבע אמות; ועם זאת, אינו רשאי לצאת לעיבורה של העיר, וכל שכן לתחומה.

[שו"ע תה, ה-ו, ומשנ"ב יב, טז, יז, כד וכה; ביאורים ומוספים דרשו, 13-14]

בהמשך לאמור: מי שיצא בשבת אל מחוץ ל'תחום' במזיד, וחזר לתוכו, או שנכנס לרשות היחיד כלשהי - אף אם חזרתו או כניסתו נעשו באונס או בשגגה; וכן מי שיצא אל מחוץ לתחום באונס או בשגגה, וחזר לתוכו במזיד, או שיצא מארבע אמותיו במזיד ונכנס לרשות היחיד כלשהי - אינו רשאי ללכת יותר מארבע אמות.

ואם הוא עומד בסמוך לפתחה של רשות היחיד, רשאי לצאת

הרב ביקש ברכה להצלחה בפתיחת בית המדרש שלו, והסנדלר ביקש ברכה להצלחה בפתיחת חנות הנעליים שלו - וראה זה פלא: לשניהם נתן הרבי את אותה עצה בדיוק...

ליומא דהילולא של כ"ק מרן אדמו"ר רבי שלמה (השני) מבאבוב זצ"ל

והנה תוך כדי כך נכנס יהודי אחר, וסיפר שהוא עומד לפתוח בית מסחר לנעליים, וגם הוא ביקש עצה וברכה איך להצליח במסחרו. "רב ושוסטער (סנדלר) בבת אחת!"... אך ראה זה פלא, לשניהם אמר אבי זי"ע בדיוק אותה עצה!... וכך אמר להם אבי זי"ע: "אם יהיה לך 'עין טובה' - אויב דו וועסט פארגינען יענעם - אז תצליח בע"ה"..."

כ"ק מרן אדמו"ר מבאבוב. והנה בדיוק בעת שנכנסת, היה הרבי באמצע אמירת תורה, ואמר אז דבר נפלא, וכך סיפר: פעם נכנס אדם אחד לאבי הרה"ק מבאבוב (רבי שלמה השני) זי"ע, וביקש ברכה ועצה להצליח בביהמ"ד החדש שהוא עומד לפתוח לעצמו, שהכל ילך כשורה בלא עיכובים ובעיות.

* מי שיצא בשבת מחוץ ל'תחום', במזיד, והתרחק מקצה התחום פחות מארבע אמות - לדעת הרמ"א, רשאי לשוב ארבע אמות אף לכיוון העיר, לתוך התחום, אך אינו נעשה כאחד מתושבי העיר, הרשאים ללכת עד אלפיים אמה לכל סביבותיה. ואם יצא באונס, או בשגגה - רשאי לשוב גם אל תוך העיר, ודינו כתושבי העיר, וכאילו לא יצא מהתחום. * אדם ששהה בעת כניסת השבת מחוץ לתחום העיר, רשאי ללכת עד אלפיים אמה לכל צד. ואלפיים אמה אלו נמדדים מקצה ארבע אמותיו; כך שבפועל, רשאי הוא ללכת אלפיים וארבע אמות לכל צד.

אתמול
למדנו

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

הדין המיוחד בעירוב חצרות למאפייה ולהנות מכולת

בעירוב חצרות, אין העירוב נחשב כחובה עבורו, אך דא עקא, שמאחר ונתן לבעל המאפייה כסף, כוונתו שקניית הפת תתבצע ב'קנין כסף', וממילא אף דעת בעל המאפייה להקנות לו דווקא ב'קנין' זה; ומדברנו, קנין כסף ללא משיכת החפץ, אינו מועיל במטלטלין, ונמצא שאין לאדם זה חלק בפת העירוב. ולדעת ראשונים אלו, דברי חכמים ברישא, אינם קשורים ל'סיפא' של המשנה, והם אמורים אף לשיטת רבי יהודה שעירוב חצרות נחשב כזכות לאדם; שהרי הטעם שהעירוב אינו חל הוא משום שקנין כסף אינו מועיל. וכן פסק בשולחן ערוך.

[שו"ע ססט, א, ומשנ"ב ב; ביאורים ומוספים דרשו, 1]

במשנה במסכת עירובין נאמר, שלדעת חכמים, הנותן מעות לבעל מאפייה, או לבעל חנות מכולת, ואומר לו: "כשיבואו בני החצר לקנות ממך פת ל'עירוב חצרות', זכה לי בעירוב, שיהא לי חלק עמהם, בתמורה לכסף זה" - לא קנה חלק בפת העירוב, והעירוב אינו חל. ובהמשך המשנה, מובאת מחלוקת בין חכמים לרבי יהודה: לדעת רבי יהודה, עירוב חצרות נחשב כ'זכות' לאדם, וניתן לערב עבורו שלא בידיעתו; ואילו לדעת חכמים, הוא נחשב כ'חובה' לאדם, ולכן לא ניתן לערב עבורו שלא בידיעתו. ויש מהראשונים שפירשו את ה'רישא' של המשנה - שמכיון שאדם זה, שנתן כסף לבעל המאפייה, גילה דעתו כי הוא חפץ

כ"ז בתמוז | רבנו שלמה ב"ר יצחק יצחקי זלה"ה, בעל פירוש רש"י למקרא ולש"ס

החל מהערב חלים דיני תשעת הימים.

יארצייט:

ד' אלפים תתס"ה: רבנו שלמה ב"ר יצחק יצחקי זלה"ה, בעל פירוש רש"י למקרא ולש"ס.
שע"ב: רבי אברהם ב"ר דוד שער-אריה זצ"ל, מפורטליאוני-איטליה, בעל שלטי הגבורים.
תקפ"ח: רבי יוסף ב"ר אליעזר דב עפשטיין זצ"ל, מקיטוב.
תקצ"א: רבי משה ב"ר יוסף זצ"ל, מזאלשין, בעל משפט צדק, תיקון שבת ועוד.
תקצ"ג: רבי שמואל זנוויל ב"ר יצחק צבי בראווער/בעער זצ"ל, מליטאוויסק-איסטריק.
תרי"ז: רבי דוד יהודה ב"ר יחיאל רוטנברג זצ"ל, אב"ד סנט פטרבי, בעל תהלה לדוד.

* דף היומי בבלי

* דף היומי בהלכה

* ווארט או סיפור לפרשת השבוע

* שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

להתקשר לתורה

מסביב לשעון

24 שעות ביממה

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/1

חדש
הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • אידיש
שלוחה 2/3

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב **יוסף ברגר** שליט"א
ווארט עם סיפור בראי הפרשה
שלוחה 7

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 1/3/1

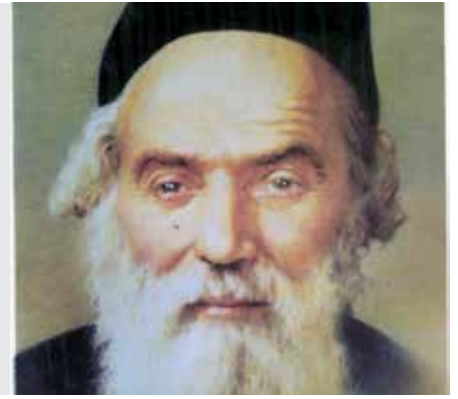
הרב **אברהם פוקס** שליט"א
הפתח בכל יום - המייל היומי של דרשו
שלוחה 3

הר' **שלום יכנס ואברהם פוקס** שליט"א
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע
שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

לדבר לשון הרע כדי להשקיט מחלוקת - מתי מותר, וכיצד?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

המספר ואת השומעים מדינה של גיהנם. (ב) הרואה שיש לראובן שנהא על שמעון, מחמת איזה דבר שעשה לו או שדיבר כנגדו, כתב הח"ח לעיל (כלל ה"ס"ג בהגה"ה) שאם מכוין להשקיט את המריבה ביניהם, מותר לו לומר לראובן ששמעון לא התכוין בכל זה להתריס כנגדו, אלא שסיבת שטותו גרמה לו זאת, ואף שמגנה בכך את שמעון שאומר עליו דברי גנאי, מותר ואף מצוה לעשות כן, כדי להקל בכך את השנאה שבלב ראובן ועל ידי זה תושקט המריבה ביניהם. פרט חשוב נוסף מדגיש ה'חפץ חיים', שכדי לקבוע מיהו 'בעל המחלוקת' במריבה, צריך שיקול דעת גדול, דהיינו שיתבונן היטב על פי תורה מי הם בעלי המחלוקת. ואם אינו יודע, אזי 'שב ואל תעשה' עדיף. בביאורים ומוספים מביאים מה שביאר בזה החזו"א (אמונה ובטחון פ"ג אות א-ג) שכדי להכריע מבחינה מוסרית מיהו הרודף ומי הוא הנרדף, יש לשקול הדבר בפלס ההלכה, כגון אם מלמדים חדשים הגיעו לעיר וקפצו כולם על החדשים, וטוענים המלמדים הותיקים כי החדשים דוחקים את מקומם ומקפחים את פרנסתם, הרי שעל פי ההלכה קנאת סופרים תרבה חכמה ואינם צודקים בטענתם כמבואר בגמרא (בבא בתרא כא, ב), ומעתה המספר לשון הרע על המלמדים החדשים ומעורר מחלוקת כנגדם, עובר על איסור לשון הרע ומחלוקת.

בסעיף ח' (כלל ח' מהלכות לשון הרע) אנו למדים על ההיתר לדבר לשון הרע על בעלי מחלוקת. ה'חפץ חיים' מדגיש כי היתר זה אמור רק באופן שהמספר רואה שעל ידי שיגלה לפני אנשים את גודל תרמיתם בעניין זה, ויראו שאין הדין עמם, תושבת המחלוקת. אבל בלא זה אין שום היתר לספר עליהם לשון הרע (שהרי לא יצאו מכלל 'עמיתך' מחמת עוון המחלוקת). וממילא צריכים לכוון לתועלת, ותנאי נוסף: "שהדברים שעל ידן הוסכם בדעתו שהם בעלי מחלוקת - ידע מעצמו, ולא יסמוך בזה על שמיעה מאחרים, אם לא שנתברר לו שהוא אמת", וכמו כן, אם יש לו דרך אחרת להשקיט את המחלוקת, אסור לו לספר לשון הרע עליהם.

בביאורים ומוספים מביאים שתי דוגמאות לסיפור לשון הרע על בעלי מחלוקת, שעשו להשביית את המחלוקת: (א) כתב הח"ח לקמן (לשון הרע כלל י"ס"ו) שאם רואה שראובן רוצה לגנות את שמעון בפני אנשים, מותר לו [בתנאי ההיתר המנויים בבאמ"ח שם ס"ק כב], להקדים ולספר לפנייהם את גודל העוולה של ראובן, שמגנה את שמעון על לא עוול בכפו, כדי שכאשר יבוא אחר כך ראובן ויספר לפנייהם את דברי הגנאי, לא יתקבלו דבריו, אלא אדרבה יוכיחוהו על כך שמגנה את שמעון בחינם, ובה יציל את שמעון מצער וכלימה, וגם יציל את ראובן

יארצייט רבינו שלמה ב"ר יצחק יצחקי - רש"י

"איזהו עשיר השמח בחלקו" - פירש רש"י: "שיש לו חירות נפש ולב טוב באותו חלק שהקב"ה מזמין לו, בין טוב בין רע, בין רב בין מעט, ואינו מצטער להיות רודף ולהוט לאצור ולקנות יותר מחלקו, ואילו לא היה שמח מיגיע כפיו שהוא אוכל, מאי אשרי איכא? אפילו עשיר שבעשירים ודואג, הרי הוא כעני שבעניים".

(פירוש רש"י למסכת אבות פ"ד מ"א)

נשתדל לשמוח בחלקנו ובמצבנו ולהודות להשי"ת על החלק שבחר לתת לנו.

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה